

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

Guidelines for Developing Innovative Leadership of Small Size School Administrator in Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1

ธวัชชัย โปธิ์แสง¹, กุหลาบ ปุริสาร², ประสงค์ ต่อโชค³

Thawatthai Phosaeng¹, Kularb Purisarn², Prasong Tochot³

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars

² Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars

³Director of Office of Graduate Studies, College of Asian Scholars

Corresponding author. Email: Thawatthai.pppik@gmail.com

(Received: October 18, 2023; Revised: November 20, 2023; Accepted: December 10, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 266 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือวิจัยแบบเลือกถามรูปแบบการตอบสนองแบบรายการ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.91 ระยะที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม สำหรับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านความรู้ดิจิทัล และ 3) ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 มีทั้งหมด 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม 5) ด้านบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 23 แนวทางย่อย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน; แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed 1) to study current conditions, desirable conditions, and needs of the innovative leadership in small size school for administrators and 2) to study the guidelines to develop the innovative leadership in small size school administrators under the office of Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1. The study was divided into 2 phases: Phase 1; study the current conditions, desirable conditions, and the needs of the innovative leadership in small size school for administrators. The sample group in this research consisted of school administrators and teachers in small size school totaling 226 people. They were selected by Krejcie and Morgan's method including Stratified random sampling. The research tools using the dual-response format with Reliability value at 0.91 Phase 2; study the guidelines to develop the innovative leadership in small size school for administrators through an evaluation among 5 academic experts selected by purposive sampling. The research instruments in the second phase were a semistructured interview and a questionnaire on appropriateness and feasibility of the guidelines to the innovative leadership in small size school for administrators. The statistics used to analyze the data consisted of the frequency, the percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

The findings revealed that:

1. The current conditions of the innovative leadership in small size school for administrators under the office of Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1 were overall at the moderate level. The highest aspect was the Innovative personality.

The desirable conditions of the innovative leadership in small size school for administrators were overall at the highest level. The highest aspect was the innovative vision. The first 3 important needs of the innovative leadership in small size school for administrators were the innovative vision aspect the Teamwork and innovative participation and the Innovative personality.

2. The guidelines to develop the innovative leadership in small size school for administrators under the office of Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1 in 5 aspects namely 1) innovative vision 2) innovative teamwork and participation 3) creative and innovative thinking skills 4) innovative

personality and 5) innovative role consisted of 23 guidelines. In overall, the mean of appropriateness was 4.71 as the highest level and the mean of feasibility was 4.54 as also the highest level.

Keywords: Innovative Leadership of Administrators; Guidelines for developing innovative Leadership of Small Size School Administrator

1. บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษา กล่าวได้ว่าการศึกษามีบทบาทและมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาประเทศ และในโลกยุคใหม่ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ “ทรัพยากรมนุษย์” ประเทศที่พลเมืองได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน การศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคตไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนเท่านั้นแต่เป็นการศึกษาตลอดชีวิต การที่จะพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และพัฒนาสู่การเป็น “ประเทศไทย 4.0” การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง ดังนั้นการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้ โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560)

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษาหรือ องค์กรต่าง ๆ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้นำขององค์กรนั้น ๆ ผู้นำมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ในการสร้าง พัฒนา และเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ผู้นำจะใช้บทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งของตนในการบริหารจัดการองค์กร และเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สำหรับองค์กรระดับสถานศึกษาหรือโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาไปตามแนวทางการพัฒนาประเทศ การศึกษาในยุคปัจจุบันเน้นในเรื่องของ “นวัตกรรม” ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งจะส่งผลให้สามารถสร้างนวัตกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน นวัตกรรมมีความสำคัญต่อการศึกษาหลายประการ ทั้งนี้เนื่องจากโลกยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังเพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาบางประการที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษา เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นในระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษา เพื่อช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2553)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมได้และนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความ

เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่ผู้บริหารจะต้องมี ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมโดยคำนึงถึง 2 ประเด็นหลัก คือ การนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำ และการเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ และการเกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันก็สามารถนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำเชิงนวัตกรรม มีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาเพราะจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานจนได้ นวัตกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลก จากการสะท้อนผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ยังขาดผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการบริหาร วิชาการและหลักสูตร การสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้รู้จักคิดด้วยตนเอง และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งต้องส่งเสริมและกระตุ้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของครูและบุคลากรในสถานศึกษาในการ จัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษา ครูไม่ค่อยมีการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งความคาดหวังของ สังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาและครูที่มีคุณภาพเป็นแรงผลักดันให้ครูต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน สามารถ พัฒนาวิธีการใหม่ ๆ และมีความสนใจในการทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการ ของสังคมได้ ชลกร ต้นประภัสร์ (2556) ซึ่งผลส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นก็มาจากผู้บริหารที่ให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์ ส่งเสริม สนับสนุน นวัตกรรมในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม นอกจากนี้ จูตินันท์ นันทศรี (2563) ยัง กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลหรือที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเป็นแนวทาง ต้อง อาศัยความทุ่มเทพยายามในทุกด้านจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต้องอาศัยความเป็นหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยเป้าหมายที่ ชัดเจน และท้าทาย มีทรัพยากรที่เพียงพอและมีคุณภาพ ต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และยังมีงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล ความสำเร็จในผลงานมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารหรือภาวะผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษานั้นมี ลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถในความเป็นผู้นำบริหารงานให้บุคลากรที่มีอยู่ช่วยกันทำงานและรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 138 โรงเรียน และได้ ให้ความสำคัญกับนวัตกรรม จึงมีการกำหนดนโยบาย ด้านการสร้าง และพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมของบุคลากร เพื่อการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานเชื่อมโยงและเข้าถึงได้อย่างชัดเจนและนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในทุก ๆ ภาระงาน และมีนโยบายอบรมความรู้ให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามาปรับใช้ในสถานศึกษา นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้กำหนดนโยบายให้กับสถานศึกษานำนวัตกรรม มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำนวัตกรรมที่ชื่อว่า “Big Data” เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลนักเรียน ครูผู้สอน สถานศึกษา งบประมาณที่จำเป็นมาวิเคราะห์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ จากการสรุปรายงานผลการสังเคราะห์รายงานตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี จำนวน 41 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.58 เมื่อเทียบสัดส่วนแล้วยังมีความต้องการพัฒนาให้อยู่ในระดับดีเลิศ และยังพบปัญหาอยู่บ้าง สำหรับการนำนวัตกรรมมาใช้ในโรงเรียน

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

3.1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมี ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี

3.1.2 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการทำงานเป็นทีม 2) การสร้างความไว้วางใจในการทำงานเป็นทีม 3) การติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในการทำงานเป็นทีม 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 5) การมอบหมายงานที่ชัดเจน

3.1.3 ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคล่องในการคิด 3) ความคิดยืดหยุ่น 4) จินตนาการ

3.1.4 ด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ 2) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ 3) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ 4) บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์

3.1.5 ด้านบทบาทและหน้าที่เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) ด้านบทบาทหน้าที่ 2) คุณลักษณะด้านทางสังคม 3) ด้านบุคลิกภาพ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี

3.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการคือ เดือนธันวาคม 2565 ถึง เดือน มิถุนายน 2566

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3.4 ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1

1. ประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 825 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 266 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยตาราง Krejcie & Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์ของแนวทาง ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีวิธีดำเนินการวิจัยแบบออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5. ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลดังนี้

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความเห็นต่อสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ส่วนความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) บทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม 4) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีทั้งหมด 5 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 23 แนวทางย่อย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) โดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมี 5 แนวทาง ได้แก่ 1. ผู้บริหารควรสร้างวิสัยทัศน์ให้เกิดขึ้นกับองค์กร โดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการศึกษา 2. ผู้บริหารควรจัดประชุมเพื่อให้บุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีเป้าหมายในการพัฒนาองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน 3. ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม เห็นมุมมองใหม่ ๆ 4. ผู้บริหารควรมีการสร้างเครือข่าย และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านนวัตกรรม 5. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการจัดหา และค้นหาข้อมูลใหม่เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกนวัตกรรม นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงาน

2. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1. ผู้บริหารควรเข้าร่วมโครงการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม และนำนวัตกรรมมาช่วยในการบริหารจัดการของโรงเรียน 2. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หาแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาให้ตนเองมีความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบนโลกนวัตกรรม 3. ผู้บริหารควรมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจเข้าใจและสามารถนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา สนับสนุนให้มีการแบ่งปันและส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าใจในการใช้นวัตกรรม 4. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดหาแหล่งข้อมูลที่ดี หรือมีแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเห็นมุมมองที่หลากหลาย

3. ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มี 4 แนวทาง ได้แก่ 1. ผู้บริหารควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการขับเคลื่อนในการพัฒนาการศึกษา 2. ผู้บริหารควรมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ 4. ผู้บริหารควรสำรวจความต้องการของบุคลากรและนักเรียน เพื่อ อำนวยความสะดวก จัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด 4. ผู้บริหารควรสำรวจความต้องการของบุคลากรและนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวก จัดหาอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

4. ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางนวัตกรรม โดยการศึกษาเรียนรู้การใช้นวัตกรรมที่ถูกต้องด้วยการฝึกฝน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้นวัตกรรม 2. ผู้บริหารควรรับฟังและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา กำหนดแนวทางแก้ไขด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัย พร้อมทั้งใช้กระบวนการวิจัยทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้นวัตกรรมใหม่ มาพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียน 3. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรประยุกต์ใช้ความรู้และนวัตกรรมจากการศึกษาดูงาน และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 4. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงบประมาณในด้านสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5. ผู้บริหารควรวางแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านการใช้นวัตกรรม จัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว ทันเหตุการณ์

5. ด้านบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม มี 5 แนวทาง ได้แก่ 2. ผู้บริหารควรมีการสื่อสารที่เป็นการแสดงความคิดเห็น มีความระมัดระวังมีความรู้จริง และมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น 3. ผู้บริหารมีความสามารถในการพูด การแสดงออก ถูกต้อง ตรงไปตรงมา กระชับ ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ และมี มนุษย์สัมพันธ์ 4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอแนวคิดแลกเปลี่ยนหรือ ร่วมวางแผนการทำงาน 5. ผู้บริหารตรวจสอบทบทวนการปฏิบัติงาน ผลงานที่เกิดขึ้น และวิธีการทำงานที่เป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.93 ส่วนรายด้านพบว่า ระดับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมากที่สุด คือ 4 ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนรายด้านพบว่า 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม มีมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เรียงตามลำดับขององค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม และ 5) ด้านบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและปรับตัวเข้าสู่โลกในยุคดิจิทัล ครูและผู้บริหารล้วนมีความมุ่งหมายที่จะบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้เพื่อทำงานภายใต้วิถีปกติใหม่ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งจะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับ ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) จากการศึกษาของเวียงวิวรรณ์ ทำพูล (2557) ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 4) การมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ 5) การบริหารความเสี่ยง และ 6) บรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม สอดคล้องกับของปวีณา กันถิ่น (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี 6) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ ญัฐ ธาระสีบ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประสิทธิผลของผู้นำและความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้นำวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม 4) ความมีจริยธรรม 5) บรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม สอดคล้องกับ อนุสรณ์ นามประดิษฐ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 2) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม 3) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม 4) การบริหารความเสี่ยง 5) การสร้างเครือข่ายนวัตกรรม และยังคงสอดคล้องกับ ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีทั้งหมด 5 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 23 แนวทางย่อย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะที่ 1 ผสมกับข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 รวมถึงการวิเคราะห์บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับทิศทางการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ทำให้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญ ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ด้านมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ด้านมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรมตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นามประดิษฐ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐ ธาระสืบ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประสิทธิผลของผู้นำและความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา กันถิน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการสร้างทัศนคติความชัดเจนให้กับสร้างวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมในโรงเรียน สร้างค่านิยมด้านนวัตกรรม กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์และทิศทางด้านนวัตกรรมของโรงเรียน และลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์แผนงานที่วางไว้

7.1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะจะเป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาในโลกยุคดิจิทัลในระดับโรงเรียนและสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้เกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น

7.1.3 จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีความต้องการจำเป็นด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์และทิศทางด้านนวัตกรรมของโรงเรียน มีสร้างวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมให้เกิดความชัดเจนและลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์แผนงานสนองตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด

7.1.4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการอบรม พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอันจะเกิดประโยชน์ต่อระบบการศึกษาและผลักดันเป็นนโยบาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเพื่อการศึกษาครั้งต่อไปครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเป็นหลักสูตรจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

7.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อสามารถพัฒนาได้ตรงตามการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

8. เอกสารอ้างอิง

- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตาม **ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จรีวรรณ จันทลา. (2559). การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหาร. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**.
- จิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐ ธาระสีบ. (2562). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประสิทธิผลของผู้นำและความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร. **วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์**.
- ปวีณา กันถิน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ. **เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5**.
- พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงค์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. **วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
- พระครูใบฎีกา อภิชาติ ธรรมสุโท. (2559). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในศวรรษหน้า. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**.
- พีรณย์ จัตุรัส. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- อนุสรณ์ นามประดิษฐ์. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์. **วารสารพัฒนบริหารศาสตร์**.
- อรวารงค์ จันท์เกษม. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารตามความคิดเห็นของพนักงานและพฤติกรรมมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงานของพนักงานในอุตสาหกรรมการผลิต. **วารสารวิชาการ ศิลปะศาสตร์ประยุกต์**.

- อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุญย์. (2553). การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม. วิทยานิพนธ์ รป.ด. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ailin, M. & Lindgren, P. (2008). **Innovation Leadership in Danish SMEs**. In Management of Innovation and Technology.
- Horth, D. M., & Vehar, J. (2012). **Becoming a leader who fosters innovation**. Greensborough, NC: Center for Creative Leadership.
- Jong, J. P. & Den Hartog, D. N. (2007). How Leaders Influence Employees Innovative Behaviour. **European Journal of Innovation Management**
- Roscorla, T. (2010). **The 7 steps to Innovative leadership**. Retrieved January 12 2023. from <http://www.convergemag.com/policy/the-7-Elements-of-Innovative-Leadership.html>.
- Sharma, P. (2008). **Innovative-Leadership**. Retried January 15 2013. From <http://www.scribd.com/doc/4705971/Innovative-Leadership>.
- Siengthai, S. and Bechter, C. (2002). **Strategic Human Resource Management and Firm Innovation**. Research and Practice in Human.